

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1007/2009 περί εμπορίου προϊόντων φώκιας»

[COM(2015) 45 final — 2015/0028 (COD)]

(2015/C 332/09)

Εισηγητής: ο κ. Thomas McDONOGH

Στις 12 Φεβρουαρίου 2015 και στις 20 Φεβρουαρίου 2015, αντίστοιχα, και σύμφωνα με το άρθρο 114 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αποφάσισαν να ζητήσουν τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα

«Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1007/2009 περί εμπορίου προϊόντων φώκιας»

[COM(2015) 45 final — 2015/0028 (COD)].

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, αγροτική ανάπτυξη και περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 5 Μαΐου 2015.

Κατά την 508η σύνοδο ολομέλειας, της 27ης και 28ης Μαΐου 2015 (συνεδρίαση της 27ης Μαΐου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 161 ψήφους υπέρ και 9 αποχές.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η τροποποίηση της νομοθεσίας της ΕΕ πρέπει να υιοθετηθεί, προκειμένου να υπάρξει συμμόρφωση με τις συστάσεις και τις δικαστικές αποφάσεις ως προς το βασικό κανονισμό που διατυπώθηκαν στις 18 Ιουνίου 2014, όταν το Όργανο Επίλυσης Διαφορών (ΟΕΔ) του ΠΟΕ ενέκρινε τις εκθέσεις της ειδικής ομάδας και του δευτεροβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου.

1.2. Οι κανόνες και οι κανονισμοί για τη μη απάνθρωπη σφαγή θα πρέπει να επιβληθούν με αυστηρότητα από τις διάφορες αρχές, συμπεριλαμβανομένης της ΕΕ. Πρέπει να ληφθούν όλα τα δυνατά μέτρα προκειμένου να μην υποφέρουν άσκοπα οι φώκιες. Για παράδειγμα, το περιστατικό με τις νεαρές φώκιες που θανατώθηκαν με ρόπαλα την άνοιξη στον Καναδά χαρακτηρίζεται ως βαρβαρότητα, και οργανώσεις προάσπισης των δικαιωμάτων των ζώων από όλον τον κόσμο εργάζονται αδιάκοπα για την εξάλειψη αυτής της πρακτικής. Η ΕΟΚΕ καταδικάζει αυτή τη μέθοδο θανάτωσης.

1.3. Πρέπει να θεσπιστούν ρεαλιστικές, επαληθεύσιμες ποσοτώσεις, συμπεριλαμβανομένων αποδεκτών μεθόδων θανάτωσης, για το παραδοσιακό κυνήγι που διεξάγεται για λόγους επιβίωσης από τις κοινότητες των Ινουίτ. Η ευημερία των ζώων πρέπει ταυτοχρόνως να γίνεται σεβαστή.

1.4. Η τήρηση των ποσοτώσεων, των ορίων θήρας, άλλα ζητήματα συμμόρφωσης κ.λπ. πρέπει να ελέγχονται και να επιβάλλονται δεόντως.

1.5. Οι ελάχιστες απαιτήσεις για ένα σύστημα ιχνηλασιμότητας θα μπορούσαν να διατυπωθούν ως σειρά απαιτήσεων που πρέπει να πληρούν οι οικονομικοί φορείς που επιθυμούν να εισαγάγουν προϊόντα στην ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων τριών βασικών πτυχών⁽¹⁾:

1. απαιτήσεις ταυτοποίησης·
2. απαιτήσεις μητρώου και τήρησης αρχείου·
3. ικανότητα παραγωγής εκθέσεων ιχνηλασιμότητας (επαλήθευση).

2. Εισαγωγή

2.1. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1007/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, περί εμπορίου προϊόντων φώκιας («βασικός κανονισμός») θεσπίζει γενική απαγόρευση της διάθεσης των εν λόγω προϊόντων στην αγορά της Ένωσης.

⁽¹⁾ Μελέτη χρηματοδοτημένη από την Επιτροπή με θέμα τις εφαρμοστικές διατάξεις για το εμπόριο προϊόντων φώκιας την οποία διεξήγαγε η συμβουλευτική εταιρία COWI σε συνεργασία με την ECORYS.

2.2. Ο βασικός κανονισμός προβλέπει εξαίρεση από τη γενική απαγόρευση για τα προϊόντα φώκιας που προέρχονται από τη θήρα στην οποία επιδίδονται παραδοσιακά οι Ινουίτ και άλλες κοινότητες αυτοχθόνων πληθυσμών και η οποία συμβάλλει στην επιβίωσή τους («εξαίρεση ΑΚ»).

2.3. Περιλαμβάνει επίσης εξαιρέσεις για την εισαγωγή προϊόντων που προέρχονται από φώκιες των οποίων η θήρα έχει ως μόνο στόχο τη βιώσιμη διαχείριση των θαλάσσιων πόρων και γίνεται σε μη κερδοσκοπική βάση και για μη εμπορικούς σκοπούς («εξαίρεση ΔΘΠ»), καθώς και για ευκαιριακές εισαγωγές, και τα οποία είναι αποκλειστικά αγαθά που προορίζονται για προσωπική χρήση ταξιδιωτών ή των οικογενειών τους.

2.4. Ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 737/2010 της Επιτροπής, της 10ης Αυγούστου 2010, ορίζει λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής του βασικού κανονισμού.

2.5. Και οι δύο πράξεις («καθεστώς της ΕΕ για τις φώκιες») έχουν προσβληθεί από τον Καναδά και τη Νορβηγία στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), στη διαφορά για τα μέτρα της ΕΚ που απαγορεύουν την εισαγωγή και τη διάθεση στην αγορά προϊόντων φώκιας [EC — Measures Prohibiting the Importation and Marketing of Seal Products (DS 400 και DS 401)].

2.6. Ενώ οι εκθέσεις του ΠΟΕ κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η απαγόρευση των προϊόντων φώκιας μπορεί, καταρχήν, να δικαιολογηθεί λόγω ηθικών προβληματισμών σχετικά με την καλή μεταχείριση της φώκιας, διαφωνούν, ωστόσο, με τις δύο εξαιρέσεις, την εξαίρεση ΑΚ και την εξαίρεση ΔΘΠ.

2.7. Διαπιστώθηκε ότι η εξαίρεση ΔΘΠ δεν δικαιολογείται, αφού η ενδεχόμενη διαφορά ανάμεσα στη θήρα για εμπορικούς σκοπούς και στη θήρα ΔΘΠ (μικρής κλίμακας, μη κερδοσκοπική) δεν ήταν επαρκής για να δικαιολογεί τη διάκριση αυτή.

2.8. Όσον αφορά την εξαίρεση ΑΚ, ενώ καταρχήν αντικατοπτρίζει νόμιμη διάκριση, το δευτεροβάθμιο δικαιοδοτικό όργανο αποφάσισε ότι ορισμένα στοιχεία του σχεδιασμού και της εφαρμογής της οδηγούν σε «αυθαίρετη και αδικαιολόγητη διάκριση».

2.9. Στις 10 Ιουλίου 2014 η Ευρωπαϊκή Ένωση γνωστοποίησε στο ΟΕΔ ότι προτίθεται να εφαρμόσει τις συστάσεις και τις αποφάσεις του ΟΕΔ για την επίλυση της διαφοράς αυτής κατά τρόπο που να συνάδει με τις υποχρεώσεις της έναντι του ΠΟΕ.

2.10. Στις 5 Σεπτεμβρίου 2014 η Ευρωπαϊκή Ένωση, ο Καναδάς και η Νορβηγία συμφώνησαν ότι το εύλογο χρονικό διάστημα για την εφαρμογή των συστάσεων και των αποφάσεων του ΟΕΔ θα ήταν 16 μήνες. Κατά συνέπεια, η εύλογη προθεσμία λήγει στις 18 Οκτωβρίου 2015.

2.11. Σκοπός της παρούσας νομοθετικής πρότασης είναι η εφαρμογή των συστάσεων και αποφάσεων του ΟΕΔ σχετικά με τον βασικό κανονισμό. Επίσης δημιουργεί τη νομική βάση για τη συμμόρφωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 737/2010 με τις εν λόγω αποφάσεις.

2.12. Οι προβληματισμοί όσον αφορά την εξαίρεση ΔΘΠ εξαλειφθηκαν με την αφαίρεση της εξαίρεσης ΔΘΠ από τον βασικό κανονισμό. Οι προβληματισμοί που αφορούν τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της εξαίρεσης ΑΚ απαντήθηκαν με την τροποποίηση της εξαίρεσης, ιδίως με τη σύνδεση της χρήσης της με τον σεβασμό της καλής μεταχείρισης των ζώων και με την πρόβλεψη ορίου για τη διάθεση προϊόντων φώκιας στην αγορά, εάν η κλίμακα της θήρας ή άλλες συνθήκες είναι τέτοιες που να υποδεικνύουν ότι η θήρα πραγματοποιείται κατά κύριο λόγο για εμπορικούς σκοπούς.

2.13. Επιπλέον, εμπειρογνώμονες από την Επιτροπή συνεργάζονται με εμπειρογνώμονες από τον Καναδά για την κατάρτιση του αναγκαίου συστήματος πιστοποίησης, ώστε να μπορούν οι Καναδοί Ινουίτ να κάνουν χρήση της εξαίρεσης στο πλαίσιο του ενωσιακού καθεστώτος για τις φώκιες.

2.14. Θα πρέπει να θεσπιστεί από τις ενδιαφερόμενες κυβερνήσεις δομή εμπορικής διάθεσης των προϊόντων των Ινουίτ.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Η θήρα φώκιας αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του πολιτισμού και της ταυτότητας των Ινουίτ και άλλων αυτοχθόνων κοινοτήτων και συμβάλλει σημαντικά στην επιβίωσή τους. Η πλήρης απαγόρευση της θήρας φώκιας, που θεσπίστηκε πριν από αρκετά χρόνια λόγω της πίεσης της κοινής γνώμης, δημιούργησε βαθιά κρίση για την κοινότητα των Ινουίτ, με κύρια χαρακτηριστικά τη φτώχεια και την ανικανότητα να εξασφαλίσουν την επιβίωσή τους. Σήμερα, 90 % των Ινουίτ είναι άνεργοι, και μεγάλο μέρος του πληθυσμού τους εξαρτάται πλήρως από την κοινωνική πρόνοια. Για αυτό τον λόγο, η θήρα φώκιας, παραδοσιακή ενασχόληση των Ινουίτ και άλλων αυτοχθόνων κοινοτήτων, επετράπη εκ νέου πρόσφατα και εφόσον διεξάγεται για λόγους επιβίωσης.

3.2. Η ΕΟΚΕ προτείνει τη συμμετοχή της κοινότητας των Ινουίτ στη διαδικασία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της καναδικής κυβέρνησης, προκειμένου να βρεθεί από κοινού ο καλύτερος τρόπος εξασφάλισης του δικαιώματος των Ινουίτ στην επιβίωση και ταυτόχρονα προστασίας των φωκών από το διεθνές εμπόριο και την εξαφάνιση.

3.3. Μέθοδοι πραγματικά μη βάνουσης θανάτωσης δεν μπορούν να εφαρμοστούν με αποτελεσματικότητα και συνέπεια στη θήρα στην οποία επιδιδονται οι Ινουίτ και άλλες αυτόχθονες κοινότητες, όπως στα άλλα είδη θήρας φώκιας. Ωστόσο, είναι σκόπιμο, λαμβάνοντας υπόψη τον σκοπό που επιδιώκεται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1007/2009, να εξαρτάται η διάθεση στην αγορά της Ένωσης προϊόντων που προέρχονται από τη θήρα στην οποία επιδιδονται οι Ινουίτ και άλλες αυτόχθονες κοινότητες από τον όρο ότι η θήρα διεξάγεται κατά τρόπο που μειώνει τον πόνο, την αγωνία, τον φόβο ή άλλου είδους ταλαιπωρία για τα θηρευόμενα ζώα, στο μέτρο του δυνατού.

3.4. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1007/2009 επιτρέπει επίσης, κατ' εξαίρεση, τη διάθεση στην αγορά προϊόντων φώκιας στις περιπτώσεις που η θήρα ασκείται με αποκλειστικό σκοπό την αειφόρο διαχείριση θαλάσσιων πόρων.

3.5. Ενώ αναγνωρίζεται η σημασία της θήρας για την αειφόρο διαχείριση των θαλάσσιων πόρων, στην πράξη, η θήρα αυτή μπορεί να είναι δύσκολο να διαχωριστεί από τη θήρα μεγάλης κλίμακας που ασκείται κυρίως για εμπορικούς σκοπούς. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε αδικαιολόγητη διάκριση μεταξύ των σχετικών προϊόντων φώκιας. Κατά συνέπεια, η εν λόγω εξαίρεση δεν θα πρέπει πλέον να προβλέπεται.

3.6. Η διάθεση προϊόντων φώκιας στην αγορά επιτρέπεται μόνον οσάκις τα προϊόντα φώκιας προέρχονται από θήρα στην οποία προβαίνουν οι Ινουίτ και άλλες κοινότητες αυτοχθόνων πληθυσμών, υπό τον όρο ότι πληρούνται όλοι οι ακόλουθοι όροι:

α) η θήρα ασκείται παραδοσιακά από την κοινότητα·

β) η θήρα συμβάλλει στην επιβίωση της κοινότητας και δεν διεξάγεται κυρίως για εμπορικούς σκοπούς·

γ) η θήρα πραγματοποιείται κατά τρόπο που μειώνει στο μέτρο του δυνατού, τον πόνο, την αγωνία, τον φόβο ή άλλου είδους ταλαιπωρία των θηρευόμενων ζώων, λαμβανομένων υπόψη του παραδοσιακού τρόπου ζωής και των αναγκών επιβίωσης της κοινότητας.

3.7. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τις προϋποθέσεις για τη διάθεση προϊόντων φώκιας στην αγορά, ωστόσο συνιστά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναζητήσει τη δέουσα ισορροπία μεταξύ της προστασίας της φώκιας και της ανάγκης των Ινουίτ να τις κυνηγούν, καθότι αυτή είναι καθοριστική για την επιβίωσή τους. Μια μη ρεαλιστική ερμηνεία αυτών των προϋποθέσεων θα μπορούσε, στην πράξη, να εμποδίσει τη θήρα φώκιας από τους Ινουίτ.

3.8. Η ΕΟΚΕ θεωρεί σκόπιμο:

α) να θεσπιστεί ειδικό καθεστώς για τα προϊόντα φώκιας που παρασκευάζονται από τους Ινουίτ σύμφωνα με τον παραδοσιακό τρόπο θήρας, για παράδειγμα «Προϊόν παραδοσιακής θήρας από Ινουίτ». Σε αυτή την περίπτωση, για την αποφυγή περαιτέρω διεθνών διαφορών, θα ήταν χρήσιμος ο σαφής ορισμός της έννοιας ως «μη βιομηχανικής συγκομιδής»·

β) να δημιουργηθεί σύστημα ανίχνευσης και επισημάνσης και ειδικό λογότυπο για την παρακολούθηση της δραστηριότητας των Ινουίτ και την προστασία και ενημέρωση των καταναλωτών·

γ) να εξεταστούν ποσοστώσεις εισαγωγής εφόσον διαπιστώνεται κατάχρηση των κανονισμών.

3.9. Η εισαγωγή προϊόντων φώκιας επιτρέπεται, επίσης, οσάκις έχει ευκαιριακό χαρακτήρα και αφορά αποκλειστικά αγαθά που προορίζονται για προσωπική χρήση ταξιδιωτών ή των οικογενειών τους. Η φύση και η ποσότητα των αγαθών αυτών δεν πρέπει να είναι τέτοια που να υποδεικνύει ότι εισάγονται για εμπορικούς σκοπούς.

3.10. Ο τρόπος περαιτέρω οργάνωσης της ιχνηλασιμότητας εξαρτάται από το είδος του συστήματος που θα θεσπιστεί και από τις αρμοδιότητες που θα δοθούν στα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη. Στο πλαίσιο της ρύθμισης του εμπορίου προϊόντων φώκιας, αυτές οι ελάχιστες απαιτήσεις πρέπει να ερμηνεύονται ως εξής:

Απαιτήσεις ταυτοποίησης

Οι απαιτήσεις ταυτοποίησης αφορούν πρωτίστως τρία στοιχεία:

- τον κυνηγό (είτε Ινουίτ/αυτόχθονα κυνηγό είτε εξουσιοδοτημένο κυνηγό για λόγους διαχείρισης πόρων) — με μοναδικό αριθμό ταυτοποίησης·
- τον σταθμό συλλογής (ο οποίος θα καθορίζει την επικράτεια/γεωγραφική τοποθεσία)·
- το προϊόν (όπου ουσιαστικά θα ανιχνεύεται η συναλλαγή μεταξύ του κυνηγού και του σταθμού συλλογής).

Ίσως είναι απαραίτητο να προσδιοριστεί, επιπλέον ή αντ' αυτών, το «θήραμα», σε περίπτωση που δεν συνδέεται άμεσα με τον κυνηγό, δεν υφίσταται σταθμός συλλογής ή δεν καλύπτει το εθνικό επίπεδο παρά μόνο συγκεκριμένες περιοχές.

3.11. Κατά τη λήψη της απόφασής του, που θα είναι οριστική και δεσμευτική, ο ΠΟΕ καλείται να συμφιλιώσει αντικρουόμενες αναφορές διεθνών συμφωνιών που υπογράφηκαν πριν από σχεδόν 70 χρόνια. Μεταξύ αυτών, μία απαγορεύει την «αυθαίρετη ή αδικαιολόγητη διακριτική μεταχείριση» μεταξύ χωρών. Άλλη αναφέρει πως τα κράτη μπορούν να ενεργούν κατά τρόπο «αναγκαίο για την προάσπιση της δημόσιας ηθικής» ⁽²⁾.

3.12. «Ο πολιτισμός ενός έθνους διακρίνεται από τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι συμπεριφέρονται στα ζώα» ⁽³⁾.

Βρυξέλλες, 27 Μαΐου 2015.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Henri MALOSSE

⁽²⁾ A. Butterworth και M. Richardson, Marine. Policy 38, 457-469, 2013.

⁽³⁾ Έκφραση που αποδίδεται στον Μαχάτμα Γκάντι.